

ETF-UK
Diplomová práce
Kristýna Gallasová Pilecká
Vědomí viny jako cesta k Dobru
Praha 2009

Posudek vypracoval Pavel Keřkovský

Po formální stránce je práce rozdělena do 8 kapitol – včetně úvodu a závěru. Devátým oddílem je soupis literatury. Autorka strukturou práce naplnila to, co nahlásila jako téma práce: Vědomí viny jako cesta k Dobru. Neuhýbá od tématu, nemá nadbytečné vsuvky nebo exkurzy. V práci se pokusila naznačit, že rozpoznání viny je pozitivní záležitost, dobro nás provází a my poznáváme svou vinu. Cesta k Dobru je pochopena funkcionálním způsobem, autorka zůstává u fenoménu viny a neodbíhá k ontologické problematice, která s touto problematikou viny také souvisí, ale není hlavním tématem práce. Autorka se soustředila na Buberovo, a zejména na Jaspersovo pojetí viny. V části, která pojednává o biblickém pojetí viny, využívá některých důrazů K.Jasperse, aby naznačila hloubku pojetí viny v biblických textech, což se jí zřejmě zdařilo.

Autorka po stránce obsahové i formální splnila všechny běžné požadavky metodologické. Pohybuje se v oboru biblistiky a filosofie a podřídilo se jí skloubit tyto dvě roviny dohromady a práci vypracovala na velmi dobré úrovni. Jde o téma, které pojednává teologie i filosofie. Dvojborovost tématu vyřešila autorka funkčně – celkem vyhovujícím způsobem.

Některé autorčiny formulace zůstávají kusé, zkratkovité a proto nesrozumitelné (s. 29 – Kain a zavrženíhodnost činu). U oddílku o metafyzickém rozměru viny u Jóba (s. 33-34) autorka nevysvětlila dostatečně metafyzický rozměr viny. Užitím termínu metafyzická viny – autorka navazuje na Jaspersovu klasifikaci viny, tento aspekt však již v tomto konkrétním případě podrobněji nevysvětluje, takže se zdá, že autorka hovoří o metafyzickém rozměru viny, ve smyslu ontologickém, ale ani to není vysvětleno. Při rozboru biblického textu se stává zřejmé, že autorka sice hovoří o metafyzickém rozměru viny, občas se zdá, že příliš dlouho servává esence než u funkce.

Zdařilejší je interpretace viny zákoníků, u nichž autorka objevuje politický a metafyzický rozměr viny (39-40). I zde by však bylo dobré, ještě více vysvětlit pozici této vyhraněné skupiny lidí, protože evangelista Mt počítá také s kladnou funkcí zákoníků, mají boží pověření, ale svým jednáním něco zrazují, ale nejsou to jen protivníci: Mt 23,34 atd. Celková koncepce práce však těmito zkratkovitým formulováním není narušena nebo vyvrácena.

Zajímavé je upozornění autorky na Rembrandtovo zpracování významu vyznání, viny a odpuštění. Rembrandt svým známým obrazem domýšlí, co v textu není – proto zůrazňuje zklidněné přihlížení staršího bratra a úctu zbývajících členů rodiny. (39)

Na velmi malé ploše (s. 43 – 48) pojednává autorka o Dobru a zde se snaží obsáhnout velmi mnoho filosofických osobností, které se k danému tématu vyslovili (Aristotelés, Nussbaumová, Jaspers, Weilová, Lévinas, Aubenque), a navíc se snaží o syntézu s biblickými autory. Tato část práce je nejméně zdařilá. Je příliš zkratkovitá a autorka setrvává u jednoduchých témat jen velmi krátce. Zde je více sporných tvrzení, které se však týkají ontologické problematiky Dobra. Autorčiným hlavním tématem je vina a vědomí viny, takže kapitola o Dobru může být považována za nezdařený exkurz do ontologie, který již nemusel být. Přesto je zřejmé, že autorce přednostně nejde v této části práce o ontologickou tematiku, nýbrž i zde jí jde spíše o pojednání o božím vztahování k člověku (funkcionalitě), než o esenci, ontologie. S tematikou dobra se nakonec vyrovnává pomocí konfese, která je jí

blízká. Proto zvěř práce ukazuje také tímto směrem. Autorka se přiklání k tradici Kristova utrpení, tradice vykazuje františkánské rysy: Kristus a jeho rány, bolest Kristova jako podloží pro nové pochopení lidské viny. Kristus v této tradici - podle autorky - není výčitkou, ale pevnou oporou pro naše slabosti. Navíc, autorka se pokusila přetransformovat tradici Ježíšovy bolesti a utrpení - s upozornuje, že tato tradice utrpení vede věřící k dobrému. To je zřejmě její konfese, příspěvek k chápání Dobra. I zde je ovšem její vyjadřování velmi zkratkovité. Opět však lze říci, že tímto závěrem nakonec nenarušuje celkovou koncepci viny, kterou předložila. Vědomí viny vzniká v přítomnosti boží (popř. Kristově) a jde o dobrou, nikoli zničující skutečnost, která nás vede k naději.

Slohově je práce nevyvážená, a někdy se autorka vyjadřuje velmi zkratkovitě, jak jsem již uvedl. Má tedy možnost dovysvětlit svá tvrzení během obhajoby. Gramatické chyby se vyskytují, někdy jde o běžná přehlédnutí, jednou jde o opomenutí odkazu v kritickém aparátu pozn. 105.

Seznam literatury odpovídá obsahu práce a též citovaným poznámkám k textu. Seznam je dostatečně obsáhlý. Autorka čerpala z pramenů, které dávají velmi dobrý vhled do dané problematiky právě z teologicko-etického pohledu. Je zřejmé, že danou problematiku zvládla. Autorka zastává určité samostatná stanovisko, a na základě exegetické práce vysvětluje některé problémy spojené se „společenským rozměrem viny“. Po obsahové stránce je práce velmi dobrá, proto se kloním k velmi dobrému hodnocení. Pavel Keřkovský.

